

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **T. M.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 17 października 2024 r.,

wniosku w przedmiocie wyłączenia sędziego od rozpoznania kasacji,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie sygn.
akt IV KK 135/24**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego T. M. złożył wniosek o wyłączenie na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. SSN Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy IV KK 135/24 z uwagi na to, że przedmiotowe postępowanie dotyczy go bezpośrednio. Został on bowiem nominowany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na mocy uchwały Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą znowelizowaną w 2017 r., a w kasacji podniesiono zarzut wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej w związku zasiadaniem w składzie sądu odwoławczego sędziego powołanego w procedurze, w której uczestniczył sędzia powołany w takim samym trybie. W konsekwencji SSN Paweł Kołodziejski zmuszony zostałby do wypowiedzenia się w sprawie swojego statusu.

Obronca złożył również wniosek o wyłączenie od rozpoznania jego wniosku wymienionych w jego pkt II sędziów Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny.

Przepis art. 41 k.p.k. należy interpretować mając w polu widzenia szczególnie aspekt gwarancyjny instytucji wyłączenia sędziego, tj. szerzej niż tylko w aspekcie istnienia obaw o stronnictwo konkretnego sędziego; mianowicie słuszne jest również baczenie na konieczność zapewnienia stronie postępowania karnego dostępu do niezależnego i bezstronnego sądu. W takim razie wykładnia wspomnianego przepisu może dopuszczać także sądową kontrolę, czy w danej sprawie nie zachodzi obawa naruszenia standardu niezależności i bezstronności sądu gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPC. Jak to zaznaczono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2022 r., V KO 37/22, celowe może być posłużenie się przewidzianą przez ustawodawcę instytucją procesową minimalizującą, albo znoszącą takie zagrożenie w sprawie, która dopiero ma zostać rozpoznana przez sąd. Konsekwentnie, jak w tymże postanowieniu, również m.in. w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, nie tracąc z pola widzenia faktu wydania w dniu 20 kwietnia 2020 r. przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie U 2/20, należy opowiedzieć się za aktualnością mającą moc zasady prawnej i wiążącą każdy skład Sądu Najwyższego uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (zob. także postanowienia SN z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, i z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21). W jej pkt 1. stwierdzono, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3)”. Należy również, potwierdzając myśl o związaniu sądów krajowych interpretacją EKPC przyjętą przez Europejski Trybunał Praw Człowieka,

przywołać – podobnie jak we wspomnianych judykatach Sądu Najwyższego – wyrok tego Trybunału z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), w którym stwierdzono, że z uwagi na udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. (w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) – osoba powołana na urząd sędziego orzekając w określonej sprawie nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC. Celowe będzie nadmienić, że tak postanowienie V KO 37/22, jak i uchwałę I KZP 2/22 Sąd Najwyższy podjął po wydaniu w dniu 10 marca 2022 r. przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie K 7/21, dotyczącego zgodności z Konstytucją RP art. 6 ust. 1 EKPC. W pkt 2. wymienionej uchwały zanegowano spełnianie standardu bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., a w uzasadnieniu wskazano, że „jako bezskuteczną i sprzeczną z prawem Unii postrzegać należy praktykę Trybunału Konstytucyjnego, której skutkiem miałyby być ograniczenie prawa sądów do badania bezstronności sędziów i należytej obsady sądów, w tym w oparciu o normy art. 41 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”

Wymaga podkreślenia, że wątpliwości co do bezstronności SSN Pawła Kołodziejskiego zostały sformułowane w niniejszym wniosku jako dotyczące jego obiektywizmu w związku z tym, że rozpoznając wniesioną kasację musiałby wypowiedzieć się jednocześnie co do własnego statusu. W ocenie Sądu Najwyższego stanowi to dodatkową okoliczność przemawiającą za zasadnością złożonego wniosku.

Potrzeba zapobieżenia wystąpieniu skutków wyrażonych w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. oraz ewentualnej skardze strony do ETPC, której wysoce prawdopodobne uwzględnienie stwarzałoby podstawę do wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k., jak też prowadziłoby do odpowiedzialności odszkodowawczej Państwa, przemawia za potrzebą uwzględnienia wniosku obrońcy. Dodatkowe znaczenie ma wymieniony przez obrońcę argument dotyczący charakteru zarzutów podniesionych w kasacji,

które to zarzuty dotyczą również Sędziów Sądu Najwyższego objętych wnioskiem obrońcy.

Jedyną możliwością usunięcia wyżej omówionych, uzasadnionych wątpliwości natury konwencyjnej i konstytucyjnej, jak również zapewnienia stronie postępowania składu Sądu Najwyższego, w którym nie uczestniczą sędziowie wobec których w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, oraz w piśmiennictwie formułowane są rzeczowe, silnie uzasadnione zastrzeżenia odnoszące się do udziału w procedurze nominacyjnej niespełniającej wymogów obiektywizmu i niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, było zatem uwzględnienie wniosku i wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy kasacyjnej o sygnaturze akt IV KK 135/24.

Kierując się powołanymi względami orzeczono jak w części dyspozytywnej

[J.J.]

[ms]